

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

NUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zgranicza, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem świąt i dni wolnych od pracy. Recepty i ogłoszenia nie zwraca.

CENA
6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pettowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi pokop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiającej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICAPANNY MARYI Nr. 39. — TELEFON Nr. 50.

Z GON

Henryka Sienkiewicza

BERNO, 16 | 11. Szwajcarski „Bund“ donosi, że w Vevey zmarł we środę na paraliż serca Henryk Sienkiewicz. Henryk Sienkiewicz urodził się w r. 1846 w Woli Okrzejskiej. Kształcił się w Szkole Głównej w Warszawie na wydziale filologiczno-historieskim. Jako student rozpoczął pracę literacką początkowo pod pseudonimem Litwosz. Uznaniem zdobyła Sienkiewiczowi nowela „Szkielet węglem“ w r. 1877. Trylogię, która stała się dlań wrotami do sławy w Polsce, rozpoczął w r. 1894, ukończył w r. 1898. Sławę wszechświatową zdobył sobie powieścią „Quo vadis“,ptomaczona na wszystkie języki świata. W r. 1900 ziemianstwo wręczyło mu jako dar narodowy akt własności Oblęgorka. Kilka miesięcy temu cała Polska obchodziła 70-tą rocznicę urodzin znakomitego pisarza.

Podczas wojny Sienkiewicz mieszkał w Vevey, w Szwajcarii, gdzie jako Wielki Jarmużnik Narodu stał na czele komitetu, zbierającego ofiary dla zrujnowanej Polski.

Śląsk wobec nowej Polski.

„Dziennik Cieszyński“ w artykule p. t. „Państwo Polskie“ określa w następujący sposób stanowisko Polaków śląskich wobec manifestu z 5 listopada.

Nie cały nasz naród wielki znalazł się w chwili obecnej pod szczęśliwą gwiazdą. Państwo polskie, proklamowane przez Niemcy i Austro-Węgry, ma obejmować ziemie Królestwa Kongresowego z granicami na wschód bliżej nieoznaczonymi. Szczęście stanowienia samych o sobie, rozkosz pełnego życia narodowego przypadne tylko części narodu polskiego—mimo to, i to uświadomił sobie już dzisiaj powinniśmy, że na siłę-zyskamy wszędzie, na siłę, płynącej z wiary w pracę i przyszłość swą.

Wszędzie, czy w Krakowie, czy we Lwowie, czy w Poznaniu, czy w Cieszynie, rozpoczniemy życie nowe, owiane wiarą i nadzieją, że sprawie dliwość dziejowa istnieje. Wymierzają ją nie ludzie, lecz niewzruszona logika dziejów.

Jeszcze w roku 1914, wydawało się wielu z nas, państwo polskie jeszcze czemś z nieziszczalnych nadziei, a jednak jest ono dziś faktem dokonany. Mlemy też nadzieje, że państwo to, którego ramy określiła proklamacja historycznego dnia 5 listopada 1916 roku jest pierwszym etapem, który przejdę musimy, aby uzyskać to, do czego naród każdy dążyć musi na mocy swego przeznaczenia dziejowego, a pod groźną utraty swojej przyszłości.

Ziemie polskie i nadal pozostają oddzielone. Źródła i ujście Wisły

wraz z częścią dopływów zachodnich pozostać mają poza kordonem polskim. My tu jednak na przesłach zachodnich dotychczas nie zatruciliśmy swego bytu narodowego i wytrwamy w walce o utrzymanie jego i nadal, wytrwamy tem niezłomniej, im większą będzie radość nasza z tego, iż bracia nasi, tuż o miedzę od nas, rość będą w siłę. Siła ta będzie ku nam promieniować, budząc i podsycając w nas wiarę, że praca nasza nie pójdzie na darmo, że ziemię polską, odziedziczoną po przodkach naszych, zachowamy w całej rozciągłości dla narodu polskiego.

Jak zaznaczał pisma polskie na Śląsku, proklamacja wywołała wśród naszej tamtejszej ludności wszędzie bardzo silne wrażenie. Lotem błyskawicy rozeszła się wiadomość o manifestcie, zwłaszcza po kopalniach, fabrykach i warsztatach; w wielu z nich robotnicy tłumnie porzucili pracę dla zaznaczenia wagi wypadku. „Dziennik Cieszyński“ pisze: „Największe wrażenie wywarła wieść wśród chłopów, rzemieślników i robotników: Wszak to im stosunki miejscowe kazaly wyrzec się raz na zawsze myśli o wkrzeszeniu państwa polskiego, aż oto dwóch cesarzy kładzie swój podpis, gwarantujący, że Polska żyć musi i rozwijać się“.

Komunikat rządu rosyjskiego o sprawie polskiej.

STOKHOLM, 17 | 11. Z Petersburga donoszą: agencja petersburska ogłasza następujący komunikat rządu rosyjskiego:

Rządy niemiecki i austriacko-węgierski, korzystając z zajęcia pewnej części terytorjum rosyjskiego, ogłosiły oddzielenie polskiego obwodu od Rosji i utworzenie z niego państwa samodzielnego.

Nieprzyjaciele nasi mają widocznie na celu wypełnienie rosyjskopolakimi rekrutami swych armji. Rząd rosyjski widzi w tym akcie Niemiec i Austro-Węgier wielkie naruszenie prawa międzynarodowego, które zakazuje zmuszania mieszkańców zajętego terytorjum do podnoszenia broni przeciw ich własnej ojczyźnie.

Rząd rosyjski uważa wydaną proklamację za bezwartościową. Rosja od początku wojny dwukrotnie wypowiedziała się w kwestji polskiej i ma na planie utworzenie Królestwa Polskiego, które obejmował ma wszystkie polskie ziemie.

Komentarz „Lokal Anzeigera“.

BERLIN, 17 | 11. „Lokal Anzeiger“ przytacza komunikat rządu rosyjskiego w sprawie wkrzeszenia państwa polskiego i dodaje od siebie, co następuje:

Sądziłiśmy, że Rosja urzędowa zgroźniej znalazła się wobec konie-

czności zajęcia jakiegos stanowiska wobec wskrzeszenia Królestwa Polskiego.

Pomijając już, że powoływanie się na prawo międzynarodowe w ustach rosyjskich brzmi prawie tak samo zabawnie jak i w angielskich, można wprawdzie wybaczyć prasie koalicyjnej ale nie jednemu z rządów, gdy z góry fałszuje to, co podaje krytyce. Jak wiadomo, nikomu nawet na myśl nie przyszło wybierania rekrutów w Polsce. Dozwala się jedynie ochotnikom utworzenie wojska polskiego i w ten sposób wypełnia się gorąco, oddawna żywione życzenia rycerskiego narodu.

Stanowisko Koła Polskiego.

(Oświadczenie Harusewicza).

STOKHOLM, 16 | 11. Depesza agenta. telegr. petersb.

Na pierwszym posiedzeniu Dumy przywódca Koła Polskiego w Dumie poseł Harusewicz odczytał oświadczenie, w którym powiedziano:

„W chwili, gdy wojna toczy się w całej pełni, państwa centralne ośmieliły się z góry postanowić o losie nietyko Polski, ale także całej Europy środkowej. Utworzone przez Niemców Królestwo pod wieloma względami zależne będzie od mocarstw niemieckich. Naród polski nie zgodzi się na to niemieckie rozwiązanie kwestji, sprzeciwiające się wszelkim jego dążeniom. Postępowanie takie ma widocznie na celu wytworzenie waśni między Polakami a Rosją i jej sprzymierzeńcami, aby w oczach świata cywilizowanego usprawiedliwić oburzający pobór rekrutów.“

Jesteśmy pewni, kończy Harusewicz, że w tem tragicznem położeniu naród polski nie będzie opuszczony, że postępowanie cesarstw niemieckich nie pozostanie bez reakcji, że Rosja i państwa koalicyjji zaprotestują przeciw temu wobec świata całego, i że kwestja polska rozwiązana będzie w jej całości“.

Komentarz agencji Wolffa.

BERLIN, 16 | 11. Do oświadczenia posła Harusewicza w sprawie wkrzeszenia państwa polskiego, biuro Wolffa dodaje od siebie komentarz następujący: Idzie tu widocznie o robotę zamówioną przez rząd rosyjski, którą naród polski odpowiednio potrafi ocenić.

Stanowisko Kół polskich w Berlinie.

BERLIN, 16 | 11. Kola polskie parlamentarne i sejmowe odbyły wczoraj naradę nad położeniem, jakie wytworzyło się przez ogłoszenie aktu o wkrzeszeniu Królestwa Polskiego.

Manifestacja w Poznaniu.

POZNAŃ, 17 | 11. W teatrze polskim w Poznaniu jedynym polskim teatrze w państwie pruskim, odśpiewano 8 b. m. przed południem pieśń: „Jeszcze Polska nie zginęła“.

Rosjanie obawiają się idei Jagiellońskiej.

STOKHOLM, 17 | 11. Pisma rosyjskie, o ile je posiadamy, a więc jeszcze z dni przed ogłoszeniem Polski niezależnej, rozpisują się naraz o idei polskiej Jagiellońskiej, którą oznaczają "ze swej strony jako największe niebezpieczeństwo dla narodu i państwa rosyjskiego. Idei tej przeciwstawiają, jak czyni to mianowicie wpływową „Nowoje Wremia“ ideę państwowości rosyjskiej. Podobnie czytamy w innym organie Piotrogodzkiem „Dien“. „Raz jeszcze stajemy wobec alternatywy, którą bratu swemu cesarzowiczowi Konstantemu Pawłowiczowi wprost postawił cesarz Mikołaj Pawłowicz. „Si l'une des deux, la Russie au la Pologne, doit perir, choisissez“.

Słowa te przytacza pismo wyżej wspomniane w tym celu, by przestrzedz rządzące obecnie koła w Rosji przed niebezpieczeństwem „idei Jagiellońskiej“.

Legjony kadrami armji polskiej.

KRAKÓW, 17 | 11. „Narzędz* donosi: Do Krakowa nadszedł następujący telegram:

Stacja zbiorcza Legionów polskich—Kraków. Prezesowi Naczelnego Komitetu Narodowego zameldować, że Legjony przydzielono w całości do armji polskiej. Sikorski.

Włosi a Polska.

RZYM, 17 | 11.

Z głosów prasy włoskiej przytaczamy kilka następujących:

„Idea Nazionale“ jest zdania, że „mocarstwa centralne w sprawie polskiej za wiele przyobiecuja, podczas czwórporozumienie nie przyobiecuje nic, nie robi nic, lecz wszystko pozostawia aż do ukończenia wojny. Wówczas Polska na pewno otrzyma ze strony czwórporozumienia więcej niżeli od Austrii lub Niemiec.

W tym samym tonie przemawia też „Stampa“, chcąc przekonać Polaków, iż powinni czekać na ostateczne zwycięstwo państw czwórporozumienia i dopiero od nich przyjąć gwarancję swej przyszłej niepodległości państwowej. Kiedy to nastąpi, pismo włoskie nie wspomina.

Natomiast inny dziennik stawia pytanie, czy czwórporozumienie byłoby wogóle w stanie założyć protest przeciwko wznowieniu Polski niepodległej, skoro ono samo wciąż gada o prowadzonej przez nie wojnie w imię wolności i swobody matych narodów? Głównie Rosja nie może zająć wobec samodzielnej Polski stanowiska odmownego, bo w takim razie zwróciłaby przeciwko sobie całą postępującą część Europy.

Tarcia między koalicją a Rosją.

BERLIN, 17 | 11. Stokholmski korespondent „Lokal Anzeigera“ dowiada się z Petersburga:

[Proklamacja polskiego państwa niepodległego spowodowała ożywioną i podnieconą wymianę zdań między Anglią a Rosją. W kołach „biurokratycznych rosyjskich panuje przekonanie, że Anglija w proklamacji tej widzi klęskę dyplomatyczną koalicji, której winą spała jedynie na Rosję. Natychmiast po nadejściu pierwszej depechy o proklamacji wkrzeszenia Polski ambasador angielski Buchanan z polecenia swojego rządu zwrócił się do cesarza rosyjskiego, poczem bezzwłocznie otrzymał zaproszenie na audjencję.

Audjencja, przy której nikt z polityków a si ze świata dyplomatycznego nie był obecny, trwała około 3 godzin.

Ambasadorowie francuski i włoski Paleologue i margrabia Carlotti byli w tej sprawie na audjencji u cesarza. Kwestja polska była zawsze sporną między państwami koalicyjnymi. Już dawno byłaby proklamacja rosyjska o utworzeniu niepodległego państwa polskiego ogłoszona, gdyby nie upadek Sazonowa. Po jego dymisji rząd rosyjski całkowicie zaniechał rozwiązania kwestji polskiej. Zabiegi angielskie, zaraz po dymisji Sazonowa podejmowane, w kołach obecnego rządu rosyjskiego traktowano obojętnie. Stuermer i Protopopow uważali swoje stanowiska za niewzruszone.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 16 listopada:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gen. marsz. poln. ks. Leopolda Bawarskiego.

U przyczółka mostowego Durhrov na południowy wschód od Rygi odparto posuwający się oddział piechoty rosyjskiej.

Front generała jazdy Arcyksięcia Karola.

W południowej części Karpat Leśistych wzmożła się obustronna działalność artylerji.

Na wschodnim froncie Siedmiogrodu odparto, na wschód od doliny Putna, silne natarcia rosyjskie. Na północ od Sulty oddziały austriacko-węgierskie przedsięwzięły wywiad na Monte Alunis pod Sosmezoc. U przełęczy Oitoz ataki rumuńskie nie miały powodzenia. Wzmogła się działalność bojowa na północ od Campo Lungu. Rumuni bronią swego terytorjum oyczystego równie zaciekłe i w pobliżu dróg, prowadzących na południe, poprzez przełęcze Czerwonej Wieży i Szurduk. Poczyniliśmy jednak postępy i wzięliśmy wczoraj do niewoli 5 oficerów oraz przeszło 1200 żołnierzy.

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Częściowe natarcia Anglików na drodze do Mailly—Serre, jak również na wschodzie i południowym wschodzie od Beaumont załamały się w walce na granaty ręczne. Silniejsze ataki na Grandcourt załamały się w naszym ogniu.

Francuzom odebraliśmy w zaciętej walce o poszczególne domy wschodnią część Saillisel. Wieczorem hanowerski pułk fizylierów № 73 wziął szturmem zaciekłe bronione rowy francuskie na północnym skraju lasu St. Pierre Vaast Wzięto do niewoli 8 oficerów 324 szeregowców i zdobyto 5 karabinów maszynowych. Podczas wczorajszych walk w odcinku Ablaincourt — Prssoire nie nastąpiła żadna zmiana obustronnych linii.

Ofiarą nieprzyjacielskiego ataku lotniczego na Ostendę padło 89 Belgijczyków.

W odwet za rzucanie bomb na spokojne miejscowości Lotaryngji ostrzelwane w ostatnich dniach z ziemi i z powietrza Nancy.

Front niemieckiego następcy tronu. Zdane znam'enniejsze starcia nie toczyły się.

Front bałkański:

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Mackensena.

W Dobrudży toczą się potyczki wysuniętych naprzód oddziałów.

Doniesienie rumuńskie o obsadzeniu miejscowości Bonascie jest zmyślone.

W wielu punktach Dunaju wymiana ognia z brzegu na brzeg.

Front macedoński.

Zajęto nowe, przygotowane stanowiska w odcinku Cerny. Nad Sturumą starcia patroli.

Pierwszy generał-kwaternistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIENIĘ. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 16 listopada:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gen. kawalerji Arcyksięcia Karola.

Walki po obydwóch stronach Szyle i rzeki Olty (Aluty) postępują pomysłnie naprzód. Wzięto przeszło 1200 jeńców.

Na północy od Campo-Lung i pod Sesmezoe odparliśmy silne ataki rumuńskie.

Na północy od Sulta oddziały austro-węgierskie ponorwały rekonnesans na Mt. Alunis.

Na południowym-wschodzie od Toelgyez ataki rosyjskie nie odniosły skutku.

Na wzgórzach Mestenkaneste walki oddziałów przednich.

Front wojsk gen. - feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Na froncie wojsk austriacko-węgierskich nie toczyła się żadna znamiennejsza akcja bojowa.

Włoski plac boju.

Podczas akcji podjętej na wschodzie od Gorycii, o czem donoszono wczoraj zdobyły nasze wojska w dalszym ciągu ponownie rów nieprzyjacielski i wzięły 80 jeńców oraz zdobyły 2 karabiny maszynowe.

Jedna z naszych eskadr lotniczych obrzuciła obficie bombami urządzenia wojskowe około stacji Por la Carnia.

Front bałkański.

Nie wydarzyło się nic szczególnego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat turecki.

Urzędowo donoszą dnia 15 listopada.

Lotnicy tureccy rzucali z powodzeniem bomby na budynki kolejowe w Kairze.

Według doniesienia z Kairu, podczas ataku lotników w dniu 13 listopada zabitych zostało 14 osób, w tej liczbie 4 europejczyków, zaś 26 osób, w tem europejczyków raniono.

Komunikat bułgarski.

SOFIA. Sztab generalny donosi 15 listopada:

Front macedoński.

Przed frontem jednego jedyne bataljonu naszego naloczyliśmy 400 zwłok

Na froncie Moglenicy, w dolinie Wardaru, u stóp Belasicy Planiny i na froncie Strumy oprócz starych walk armatnich, nie zaszło nic nowego.

Front rumuński.

Wdłuż Dunaju strzały karabinowe między posterunkami oraz działalność artylerji.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, d. 14-go listopada:

Front zachodni.

Nad Narajówką w okolicach wsi Lipnica Dolna i Swisteiniki akcja

wywiadowcza i silny ogień artylerji. W Karpatach za pomocą ognia naszego, odparto ataki nieprzyjaciela w okolicy Jawornika i na południu od góry Pniewie.

Front kaukaski.
Sytuacja niezmienniona.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 14 listopada:

Wieczorem:

Na froncie Somme w ciągu całego dnia toczyła się gwałtowna bitwa. Nieprzyjaciel za pomocą znacznych sił dokonywał potężnych wysiłków, jednocześnie na północy i na południu od rzeki. Opór naszych wojsk pokonał przeciwnika, który za cenę wysokich ofiar zdołał osiągnąć jedynie ograniczone korzyści.

Komunikat belgijski.

Urzędowo donoszą 14 listopada.

Na froncie belgijskim gwałtowne wzajemne obustronne ostrzelanie. Walka artylerji była szczególnie ożywioną w okolicy Dixmuiden.

* * *

p. H. H.

Zem często pośród zielonej doliny siadywał z duszą czystą, nieskalaną, zem kochał wielkie zapały i czyny i wierzył w przyszłość narodu świętą;

zem kochał nędzę i wieśniackie chaty i wielkich idei złociste ołtarze, obszarnych jezior błękitnawe szaty i poorane bólem ludzkie twarze; zem kochał sosen szumiący las stary, tajemną ciszę ponurych cmentarzy, seledynowe martwych pól obszary i błękit nieba, gdzie słońce się zarzy; zem dążył w życiu do wielkich zdo- byczy

i był pokorny, jak kwiaty więdnące, zem nie chciał żadnej rozkoszy, słodczy

i witał zorze w lazurach wschodzące, muszę dziś cierpieć bolesne katusze, bo orkan życia zadławił mi duszę, rzuciwszy w otchłań bezdenną tęsknoty...

A gaśnie zwolna Ideei zniczn złoty.

J. B. e. m.

Częstochowa, 16 | XI—16.

Rada narodowa.

We środę 15 listopada zawiązana została w Warszawie Rada narodowa, wyłoniona wskutek porozumienia stronnictw i działaczy politycznych, stojących na gruncie realizacji Państwa Polskiego, zspowiedzianej w akcie 5 listopada.

Zadaniem Rady jest zjednoczenie opinii i działalności politycznej Polskiej, zmierzającej do urzędzistnienia Państwa Polskiego.

W najbliższym czasie Rada wystąpi z enuncjacją, określającą bliżej jej cele i zamierzenia, oraz ogłosi listę członków.

Rada Narodowa, złożona tymczasowo z osób, zamieszkałych w Warszawie, przystąpiła przedewszystkiem do uzupełnienia swego składu przez powołanie odpowiedniej liczby członków z całego kraju.

W imieniu Rady prowizorycznie występować będzie wybrany przez nią Wydział wykonawczy, złożony z pp.: rektora Józefa Brudzińskiego, burmistrza Zygmunta Chmielewskiego, prezesa Rady Głównej Opiekuńczej—Stanisława Dzierżbickiego, ra-

dnego Ludomira Gwendyszyńskiego, prezesa zarządu R. G. O.—Adama hr. Ronikiera, wice-prezesa Rady Miejskiej—Artura Śliwińskiego, radnego Eugeniusza Śmiarowskiego, Stanisła wa Thugutta i prezesa Centralnego Tow. Rolniczego — Antoniego Wieniawskiego.

KRONIKA

Dzisiejsze zebranie zarządu R. G. O. m. Cz.

Dziś w sobotę 18 b. m. o godz. 10 i pół rano odbędzie się zebranie członków zarządu R. G. O. m. Cz.

Dzisiejsze zebranie wydziału zapomóg i pożyczek przy R. G. O. m. Cz.

Dziś, w sobotę 18 b. m. o godz. 3 i pół po poł. odbędzie się zebranie wydziału zapomóg i pożyczek przy R. G. O. m. Cz.

Dzisiejsza pogadanka w Tow. Krajowawczem.

Dziś w lokalu Stow. Kupców Polskich o godz. 7 wiecz. p. E. Sojecki wygłosi pogadankę na temat: „O Wolborzu”.

Dzisiejsza sprzedaż brukwi, kartofli i marchwi na karty.

Biura Okręgowe sprzedają karty na wymienione artykuły osobom, których nazwiska zaczynają się na litery P, R, w sobotę d. 18 listopada r. b.

na litery M, N, U, w poniedziałek dn. 20-go listopada r. b.

na litery C, H, O, T, we wtorek d. 21 listopada r. b.

na litery A, B, we środę d. 22-go listopada r. b.

Wydawanie kartofli jak również marchwi i brukwi, na zasadzie wykupionych kwitów odbywać się w składach Deputacji przy fabryce Peltzerów w dniu wykupienia kwitów lub najpóźniej dnia następnego od godz. 9 rano do 4 po południu.

Dzisiejsza rocznica obłężenia Częstochowy.

W dniu 18 listopada 1655 r. wojska szwedzkie pod wodzą gen. Müllera, zaczęły obłężenie klasztoru Jasnogórskiego.

Po sześciotygodniowych daremnych usiłowaniach zajęcia twierdzy Jasnogórskiej, sromotnie opuścili mury klasztorne.

Warto w dniu dzisiejszym zająć do klasztoru i przypomnieć sobie o we bohaterkie czyny naszych przodków, którzy w tak małej ilości, dzielnie, z poświęceniem bronili bazyliki Królowej Polski.

Po J. I. Kraszewskim świetnie przedstawił obronę Częstochowy, zmarły we środę wielki nasz pisarz Henryk Sienkiewicz w drugiej części trylogji, p. t. „Potop”.

Półka pod kartofle.

W celu przyjęcia z pomocą niezamożnej ludności m. Częstochowy, Magistrat, zwyczajem lat ubiegłych postanowił grunta, będące własnością Kasy miejskiej, wydzierżawić pod obsiew kartofli i jarzyn.

Dziś w sobotę 18 bm. po prawej

4. 1 p.

Hipolit Krzywda Rzewuski

b. geometra przysięgły, obywatel ziemski i m. Częstochowy. Opatrzony św. Sakramentami, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł dnia 17-go listopada 1916 roku przeżywszy lat 62.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. Panny Maryi Nr. 28 do kościoła św. Zygmunta nastąpi dziś w piątek dnia 17 listopada r. b. o godzinie 6 po południu a dnia następnego t. j. 18 listopada po nabożeństwie żałobnym o godz. 9 r. pogrzeb na omentarz parafjalny św. Zygmunta. Na smutne te obrzędy zaprasza krewnych, znajomych i przyjaciół pozostała w smutku

Rodzina.

i lewej stronie przy ul. Olsztyńskiej tak zwanej szosy Żydowskiej.

W poniedziałek 20 b. m. przy Herbskiej kolei stacji „Warta”.

We środę 22 b. m. na Kucelnie po prawej i lewej stronie drogi.

We czwartek 23 b. m. i piątek 24 b. m. na Zorach.

Zainteresowani zechcą się zgłosić w oznaczonym dniu o godz. 8 rano na wyżej wymienionych półkach, z pismami i kwitami opłaconymi za dzierżawę pól w r. 1916. W razie nie stawienia się właścicieli zeszlorocznych pól choćby były obsiane będą one oddane nowym nabywcom z prawem zaorania obsianego pólka.

Z kursów samokształcenia.

W poniedziałek 20 bm. o godz. 6 wiecz. rozpoczyna wykłady p. Józef Dziuba pt. „Szkice historyczne”.

Wykłady odbywać się będą raz na tydzień, nie dwa razy, jak zaznaczono było uprzednio, natomiast wykład trwać będzie półtorej godziny, tak, że słuchacze otrzymają tą samą ilość wiadomości w mniejszej tylko ilości poszczególnych wykładów.

Zapisy na szkice historyczne przyjmuje kancelaria w piątek 17-go bm., sobotę 18, poniedziałek 20 od 5 do 6 po połud. (lokal—Teatralna 17—A gimn. T. O. S.)

Polacy a uniwersytety niemieckie.

„Hajnt” pisze: Wskutek proklamowania państwa polskiego wypłynęła znowu kwestja, czy osoby, przynależne do państwa polskiego, mogą obecnie być przyjmowane na uniwersytety niemieckie. Gdy były one poddaniymi rosyjskimi, było to zabronione. Z wiarogodnego źródła donoszą, że obecnie zakaz ten został zniesiony”.

Potrzeba kolektorów.

Rada Główna Opiekuńcza, organizująca nową loterię klasyczną na wzór dawniej istniejącej, przystępuje obecnie do stworzenia kolekt prowincjonalny i pragnie objąć nią wszystkie miasta, miasteczka i osady. Kolekty powierzone być mogą osobom godnym zaufania i zasługującym na pomoc, jaką zapewnić może rozpow szechnianie loterji. Zgłoszenia przyjmuje biuro loterji R. G. O. Warszawa, ul. Jasna 92. Sprzedaż losów rozpocznie się już w grudniu r. b.

Osobiste.

Dowiadujemy się, że znany w Częstochowie prawnik, p. Aleksander Beze, zamieszkałszy od kilku miesięcy stale w Warszawie mianowany został komisarzem sądowym 4 i 17 okręgu.

Z bursy im. Staszica.

Zarząd bursy im. Staszica, dla młodzieży szkół średnich, zwraca się do ogółu z prośbą o poparcie.

Jak była, potrzebna ta instytucja i w jakim stopniu wpływa ona na korzyść wychowawców, świadczą o tem stopnie kwartalne, które przedstawiają się bardzo obiecująco.

Wogóle bursa jest wzorowo prowadzona i w przyszłości przysporzy krajowi zdolnych i zdrowych członków społeczeństwa.

„Juljusz Cezar“

Są rzeczy, o których nie wle się mówi a już zupełnie się nie pisze. Należą do wielu przedstawienia kinematograficzne. A jednak kinematograf jest dziś b. aktualny i ważny.

Aktualny, gdyż niema prawie mieszkańca miasta, któryby przynajmniej raz w tygodniu nie był w kinematografie.

Zas ważną z tej racji, że kinematograf może być b. ważną placówką kulturalną. Przez odpowiednie dobrą film udoskonalonych i bogatych ilościowo, można zaznajomić szerokie masy społeczeństwa z bogatymi dziejami kultury ludzkiej, od najdawniejszych czasów aż do obecnych. Przed filmą kinematograficzną dziś już nie się ukryć nie zdoła.

Na cgoł niestety zarządy kinematografów nie zdają sobie sprawy z tego, czem mogłyby być i traktując swoje przedsiębiorstwa jako interesy „par excellence“ dochodowe, gonią za sensacją za krwawymi rozprawami apaszów i wogóle za przygodami ludzi upadłych.

Ze żadnym silnych i krwawych wrażeń, tłumom to się podoba, nie dziwnego. Ze kasy kinematografów robią dobre interesy, podoba się to przedsiębiorcom. I gdyby nie specjalne rozporządzenia policyjne to ta pogoń za wstrętną i głupią sensacją przybierałaby coraz bardziej ożywione tempo, aż ujrzelibyśmy na filmie takie rzeczy, przeciwko którym dziecienna zabawka mogłyby się wydać tradycyjne „Sodoma i Gomora“.

Jaką jednak prawdziwą przyjemność mamy, gdy na filmie przesuwają się przed nami np. cudne obrazy z genialnego „Qvo Vadis“ lub niepo-

równanego „Cezara“. Przed nami „Qvo-Vadis“ przesuwa się na filmie, jak sennie marzenie, „Cezar“ zaś — jak potężny orkan historycznej prawdy, który na drodze swojej niszczy najwspanialsze miasta, najbogatsze pałace, dla którego nikim jest zły człowiek, choćby najsilniejszy, jak i niczem jest wszelkie zło. — Włoska firma „Cines“ wystawiła „Juljusza Cezara“ z ścią wschodnim przepychem, prawdą historyczną, bogactwem i pięknem.

Żeby mózdz to zrozumieć, trzeba „Cezara“ widzieć! Jak czarodziejska feta morgana powstaje przed naszymi oczami starożytny Rzym i starożytny życie. Dopiero wówczas, gdy się to wszystko, widzi, staje się nam niejedna rzecz jasna, co ciemna była zdala, gdyśmy ja wyczytywali w książkach.

Jak fama niesie, wspaniałe to arcydzieło sztuki będzie i u nas w najbliższym czasie wystawione.

H a b d a n k.

Z teatru „Paryskiego“.

Po trzydniowej przerwie, spowodowanej gością, Br. Oranowskiego dziś w piątek znów wraca na repertuar teatru Paryskiego jednoaktowy dramat nastrojowy z epoki powstania 1863 p. t. „Carscy bohaterowie“, w którym znakomicie odtwarza kozackiego stupajkę p. K. Wojciechowski, a p. Chomiczówna wespół z p. Polską, nieszczęśliwe ofiary przemocy zwierzęcych siepaczy; pp Moranowicz, Olasz i Jankowski w innych rolach bądź wrzuszają, bądź rozśmieszają widzów. Ładny efekt wywiera chór, powstańców za sceną, wogóle zwraca na siebie uwagę estetyczne urządzenie sceny.

Zaznaczyć należy, że w teatrze Paryskim zaprowadzono już centralne ogrzewanie za pomocą pary.

Z Rakowa.

Komunikacja z Blesznem.

Dzięki staraniom miejscowej inteligencji z n. Wilkońskim na czele, która złożyła odpowiednie podanie do władz kolejowych w sprawie zatrzymywania się pociągów na Blesznie, a w szczególności pociągów szkolnych, władze dały odpowiedź przychylną.

Począwszy od 20 listopada br. będą się zatrzymywały pociągi na przystanku „Bleszno“ podług następującego rozkładu:

Bleszno odjazd godz. 8*—9 m. 14—4 m. 50—8 m. 53.
Częstochowa przyj. godz. 8 m. 7—9 m. 20—5 m. 5—8 m. 59.
Częstochowa odjazd godz. 10 m. 41—2*—5 m. 19—9 m. 49.
Bleszno przyjazd godz. 10 m. 48—2 m. 7—5 m. 26—9 m. 56.
Pociągi oznaczone gwiazdką są to pociągi szkolne i kursują tylko w dni szkolne.

Odpowiedzi od Redakcji.

panu W. G. Co będzie miał do czynienia komitet, wobec ograniczenia programu, nie wiemy. Zechce się pan poinformować u źródła.

Składajcie ofiary na Polską Macierz Szkolną

Ofiary.

Na Gwiazdkę dla Legionistów: Antoni Siennicki Rb. 5, Julja Siennicka Rb. 5, Tow. Ochrony Kobiet Rb. 5, Beziemni Rb. 3, Anna von Berson kop. 50

Na Samopomoc uczniowską szkół elementarnych. Władze T-wa Wzajemnego Kredytu dla Przemysłu i Handlu z okazji 1-go posiedzenia Rb. 50 kwit 320.

Teatr „PARYSKI“ ul. P. Maryi 19.

Program od soboty 18-go do wtorku 21-go Listopada 1916 r. włącznie.

NARZECZONA W SPODNIACH

Arcywesoła farsa w 4-ch częściach, w wykonaniu najlepszych artystów.

SPORT I ZABAWY NA WYSPIE JAWIE (Zdjęcia z natury)
Podróż na Jowisza (Fantazja w 1-ym akcie)

NA SCENIE:

Sensacyjna amerykańska nowość

SEN POETY

Revue satyryczna w 1-ym akcie Are.

Teatr centralnie ogrzany!

Teatr „ODEON“ ul. P. Maryi 27.

Program od soboty 18-go do środy 22-go Listopada 1916 r.

Dzisiaj ostatnia nowość sensacyjna!

PONURY ZAMEK

Znakomity dramat kryminalny w 4ch aktach, ze słynnymi artystami F. Zelnikiem

i H. Weise w rolach głównych.

Choroba górników (Z natury) — Jaś agentem (Wesoła komedia)

Występy Towarzystwa operetkowego pod kierunkiem W. PIOTROWSKIEGO.

Dzisiaj Nowość **Doktor Filozofji** Farsa w 1 akcie.

i **DZIAŁ KONCERTOWY**, w którym biorą udział:

p. K. Gembicki (piosenki) i po raz ostatni

Humorysta p. Aleksander Tarłowski z nowym aktualnym repertuarem.

oraz **BALET WARSZAWSKI** pani Z. Grabowska i p. P. Kitzman

Ostatnie połączalne występy.

Uwaga: Teatr ogrzany.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. Al. Szalberga. — Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10. (I Aleja)

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie

od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

Doktor PAWEŁ BRONIAŁOWSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę

Panny Maryi Nr. 21 obok

Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—6 po poł. Fanie od 12—1 po poł.

Znaleziono d. 16 b. m. pomiędzy Grabówką a Częstochówką pudełko tekturowe zawierające welon biały, boa i muflę futrzaną i inne rzeczy. Wiadomość w Gońcu. 900—

Koza tania do sprzedania ulica Ogrodowa № 59. 902—

Pokoje umeblowane z usługą, lub bez, przy rodzinie do wynajęcia w ulicy Panny Maryi. Wiadomość w Administracji Gońca. 899—

Potrzebny skromny, przyzwolony młody człowiek do sprzątania i za bilitera. Zgłaszać się teatr „Odeon“ 898—

30 Marek nagrody. W przejęciu z ul. Teatralnej na Mikolajewską zgubiono portfel czarny zawierający 2 Legitymacje urzędnika kolejowego Reinholda Kunze Łaskawy znalazca raczy oddać za nagrodą 30 Mk. ul. Mikolajewska Nr. 1, II piętro u p. Milstein. 896—

Ładny pokój z oddzielnym wejściem do wynajęcia Szkolna 15 stróż wekate. —

Kalendarze na 1917 r. nadeszły: solenne (do szdierania), książkowe i terminowe Skład ul. Teatralna 11. A. Ostrębek.

Pianina do wynajęcia. Wiadomość ulica Zielona Nr. 18. 0258—